

Sygn. akt I PK 21/09

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa R. M.

przeciwko M. S. i T. S.

o wynagrodzenie za pracę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 kwietnia 2009 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

z dnia 7 października 2008 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

W sprawie o ustalenie stosunku pracy, przy zarzucie pozwanych, że powód był podwykonawcą robót budowlanych, Sąd Pracy ustalił jego pracownicze zatrudnienie i po ponownym rozpoznaniu rozstrzygnął o oddaleniu żądania wyrównania wynagrodzenia za pracę, gdyż kwota wypłacona powodowi przez pracodawcę przewyższa ustalone przez strony wynagrodzenie. Apelację powoda oddalił Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z 7 października 2008 r. W uzasadnieniu wskazał, że skoro pozwany udokumentował wypłaty powodowi wynagrodzeń, to na powodzie ciążył obowiązek wykazania, iż nie w pełni stanowiły wynagrodzenia za pracę, bowiem za część dokonał zakupu materiałów budowlanych oraz opłacił innych pracowników. Dowody wnioskowane przez powoda tego nie potwierdziły. Zaliczki na wypłaty dla pracowników i materiały budowlane były rozliczane osobno.

Powód otrzymał kwotę 24.196,13 zł, wyższą niż przysługujące mu wynagrodzenie, i nie udowodnił, że nie stanowiła wynagrodzenia, lecz była przeznaczona na inne cele.

Skargę kasacyjną oparto na obu podstawach (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Jako okoliczności uzasadniające przyjęcie i rozpoznanie skargi kasacyjnej powód wskazał „na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, co pozwoli na wyjaśnienie: - czy w procesie z powództwa pracownika przeciwko pracodawcy o zapłatę wynagrodzenia za pracę to na powódzie ciąży obowiązek wykazania, że wypłacone mu kwoty pieniężne nie stanowią tylko wynagrodzenia za wykonaną przez niego pracę, lecz przekazane mu były z innego tytułu, w tym w szczególności w celu zapłaty wynagrodzenia za pracę pozostałym pracownikom pozwanego zakładu pracy, w sytuacji gdy pracodawca nałożył na powoda obowiązek rozdziału i przekazywania wynagrodzenia za pracę dla pozostałych współpracowników powoda, jak i zakupu materiałów i urządzeń niezbędnych do wykonania pracy, a pracodawca w zakładzie pracy narusza swoje podstawowe obowiązki wobec powoda oraz pozostałych pracowników między innymi w ten sposób, że nie prowadził akt osobowych pracowników, nie prowadził ewidencji czasu pracy pracowników, nie sporządzał list płac dla pracowników, nie dokumentował i nie potwierdzał wypłaty wynagrodzenia za wykonaną pracę wobec tych osób; czy też to obowiązkiem pozwanego jest wykazanie, że przekazane powodowi kwoty pieniężne nie zostały przeznaczone na inne cele, niż tytułem wynagrodzenia za pracę”. Ponadto powód wskazał „na oczywiste naruszenie przez zaskarżony wyrok wskazanych powyżej przepisów prawa materialnego i procesowego (z podstaw kasacyjnych), co powoduje, że niniejsza skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.)”.

Sąd Najwyższy zaważył, co następuje:

Wszystkie wskazane we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania podstawy nie spełniają się jako przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Wniosek jedynie hasłowo nawiązuje do przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż przytoczona wyżej jej treść (*in extenso*) sama pokazuje, że nie jest to

istotne zagadnienie prawne. Przede wszystkim takie zagadnienie nie zostało sformułowane. Myli się istotne zagadnienie prawne ze zwykłą wykładnią i zastosowaniem prawa. Nie przedstawiono istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Chodzi w nim o problem doniosły jurydycznie oraz o znaczeniu uniwersalnym dla systemu (dziedziny) prawa. Wymagałoby to przede wszystkim jego klarownego przedstawienia z odwołaniem do określonych norm prawnych (przepisów). Oczywiście po uprzedniej gruntownej analizie prawa oraz orzecznictwa, na bazie której można by dopiero stwierdzić, iż określone istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i stanowi podstawę do przyjęcia skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Tymczasem postawione zagadnienie sprowadza się do zastosowania prawa w konkretnej sprawie (powoda) i dotyczy tylko reguł dowodowych. Te zaś skarżący postrzega odmiennie niż Sąd w zaskarżonym wyroku i jurydycznie nie wykazuje swojego stanowiska. Zasady postępowania dowodowego i ciężar dowodu zależą od prawa materialnego i są określone w prawie procesowym. Sprawa nie należy do szczególnie skomplikowanych, a już na pewno samo pytanie zagadnienia nie może być kwalifikowane jako istotne zagadnienie prawne. Zapłata wynagrodzenia jest zwykłym obowiązkiem pracodawcy i w sprawie ustalano, że obowiązek ten został wykonany. Skoro pozwany nie przyznał, że wypłacone powodowi wynagrodzenie było przeznaczone również na inne cele, to trudno wymagać od niego udowodnienia tego, czego nie twierdził (art. 6 k.c., art. 300 k.p.). Okoliczności związane z brakiem dokumentacji pracowniczej zostały przez Sąd ocenione. Nie można tu nie dostrzegać, że wprawdzie nie było żadnych atrybutów stosunku pracy i dopiero orzeczenie sądowe taki ustaliło. Jednakże mimo zarzutu braku dokumentacji pracowniczej znaczenie miały dokumenty na podstawie których ustalono kwoty faktycznie powodowi wypłacone. W sprawie nie chodziło też o to, że pozwany nie uregulował wszystkich kosztów robót budowlanych, ale o to czy zapłacił powodowi wynagrodzenie za pracę. Rozważania te wychodzą jednak poza konieczną w tym miejscu argumentację, gdyż wystarczająco pokazują, że postawione kwestie należą do zwykłej wykładni i stosowania prawa, natomiast w żadnej mierze nie składają się na istotne zagadnienie prawne.

Podobna ocena odnosi się do drugiej przesłanki (podstawy) przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Również ta przesłanka ma charakter uniwersalny, gdyż chodzi w niej o wykładnię prawa o nie o jego zastosowanie w konkretnej sprawie. Przesłanka ta winna wykazywać potrzebę wykładni konkretnego przepisu, a tego brak jest we wniosku. Wniosek nie wykazuje, iżby istniały poważne wątpliwości w wykładni jakiegokolwiek przepisu, tym bardziej rozbieżności w orzecznictwie. Niezależnie od tych braków, metodycznie trudno jest również oddzielić argumentacje odrębnych podstaw przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.). Argumentacja jest ogólna i nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa. Ta zaś nie stanowi przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. W przeciwnym razie skarga kasacyjna byłaby zwykłym środkiem odwoławczym a postępowanie kasacyjne kolejną instancją.

Ta ostatnia uwaga odnosi się też do wniosku wskazującego na przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Otóż wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny i stąd jedynie wykazanie, że skarga jest oczywiście uzasadniona warunkuje przyjęcie jej do rozpoznania. Wskazana podstawa jest wadliwa, gdyż skarżący w jej uzasadnieniu odwołuje się do podstaw kasacyjnych. Uzasadnienie przesłanki przedsądu ma być odrębne od uzasadnienia podstawy kasacyjnej (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.). Na etapie przedsądu ocenie podlega tylko podstawa (przesłanka), która ma uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania, natomiast podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. We wniosku o przyjęcie skargi przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga samodzielnego i odrębnego wykazania. Sąd Najwyższy nie powinien oddalić skargi gdy ma uzasadnione podstawy (wniosek a *contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.). Jednak aby skarga została przyjęta do rozpoznania, to nie wystarcza, że jej podstawy są uzasadnione - czego nie ocenia się na przedsądzie - lecz konieczne jest wykazanie, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. Sąd Najwyższy związany jest stanem faktycznym stanowiącym podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Art. 233 § 1 k.p.c. bezpośrednio dotyczy ustalenia faktów i oceny dowodów i dlatego nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.). Ustalenia skarżonego wyroku idą dalej niż zdaje się przyjmować skarżący. Niesporna jest kwota wypłacona

powodowi przez pozwanych i nie można też nie dostrzec ustalenia, że wynagrodzenia innych pracowników oraz wydatki zostały rozliczone z pozwanymi. Trudno zgodzić się także z wnioskiem, że to pozwani winni wykazywać na co powód przeznaczył wypłacone mu pieniądze. Tę regułę miał na uwadze Sąd i stwierdził, że powód nie wykazał, iżby wynagrodzenie (jego część) przeznaczył na koszty, które obciążałyby pozwanych. Na użytek przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie wyjaśniono na czym miałyby polegać naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi dwuinstancyjne postępowanie przed sądami powszechnymi. Wniosek samodzielnie nie zakwestionował także warstwy materilanoprawnej dla wykazania, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Z tych względów nie można stwierdzić podstaw z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c., które uzasadniałyby przyjęcie skargi do rozpoznania i dlatego orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.